

Giro d' Burčák

7. ročník - Slovácká oblast, Chřiby a Bílé Karpaty

Termín konání: sobota 29 srpna. – sobota 5. září 2015

Ubytování: Bzenec, Hotel a Penzion Junior. Ubytování v penzionu je ve studiích, vždy 2 pokoje se společným sociálním zařízením. K dispozici pro celý penzion je malá kuchyňka. Bližší podrobnosti na <http://www.hotelbzenec.cz>

Cena za ubytování: penzion 200,- Kč/osobu a noc

Doprava do místa ubytování: individuální. Sraz účastníků v sobotu 29. srpna 2015 ve 13:00 hod v místě ubytování. Pro zájemce o dopravu vlakem doporučuji odjezd z Pardubic 7:06 do Brna (příjezd 9:02 hod), odjezd z Brna 10:36 hod. do Moravského Písku (příjezd 11:52 hod), dále na kole do Bzence (6,5 km)

Zakončení: v sobotu 5. září. Odjezd individuální.

Stravování: z vlastních zásob a v restauracích na trasách a v Bzenci

Přihlášky: nejpozději do 30. června 2015 se zálohou na ubytování ve výši 1 000,- Kč. Je možno se přihlásit i na kratší pobyt. Do přihlášky je ale nutné uvést délku pobytu a v kterých dnech se zúčastníte. Počet účastníků omezen na 22 osob.

V případě odhlášení počítat se stornopoplatkem. Přihlášky zasílejte Dáše Ehrenbergerové: e-mail: ehrenbergerová@szs.pardubice.cz, tel. zam. 466 050 217; mobil 739 569 070.

Zálohu uhradte převodem na klubový účet; ČSOB a.s., čú.: 131 627 997 / 0300.

Viz pravidla přihlašování na webových stránkách klubu www.kct-slovan-pardubice.info

Trasy vedou převážně po silnicích 3. třídy, některé úseky po silnicích 2. třídy, výjimečně krátké úseky po silnici 1. třídy a po značených cyklotrasách na lesních a polních cestách.

Trasy mohou být upraveny v závislosti na počasí a na stavu nezpevněných cest.

Účastníci akce jedou na vlastní nebezpečí a na svou zodpovědnost, jsou povinni dodržovat pravidla silničního provozu, dodržovat pokyny vedoucího akce a dbát o svou bezpečnost.

Doporučené vybavení: vhodné je jakékoliv kolo mimo galuskového. Vhodné oblečení a obuv na kolo i na ubytování, pláštěnku a cyklistickou prilbu. S sebou vezměte náhradní duši a lepení, zámek, blikáčku, světlo, náhradní oblečení atd.

Kromě aktivního ježdění na kole je plánováno po návratu z tras také posezení při víně a koštování dobrého burčáku.

Při této akci je možno plnit podmínky turistického odznaku: OTO Slovácko a TTO – Moravský sklípkan.

Trasy připravil a výlet vede: ing. Petr Dračinský
(mobil 732 959 402, operátor T-Mobile CZ)

Plánované trasy:

1. den – sobota 29. srpna - délka trasy 33 km, stoupání 131 m

Bzenec [1], Horní náměstí - cyklo Bzenecká - Uherskohradištská - Moravský Písek [2] - Uherský Ostroh [3] - Cyklo 47, Strážnická - Veselí nad Moravou [4] - Vnorovy [5] - neznačeně přes trať - k bývalé lodní lanovce - po pěší modré - Vnorovy, Bařův kanal - stále po modré - rozc. Za Moravou - doprava přes Moravu - cyklo Strážnická - Přívoz - Bzenec

2. den – neděle 30. srpna - 68 km, stoupání 495 m

Bzenec, Horní náměstí - cyklo Bzenecká - cyklo Strážnická - Strážnice [6] - po silnici - Kněždub [7] - cyklo Strážnická - Tvarožná Lhota [8] - Rozhledna Travičná [9] - Čertův Mlýn - cyklo 46, Strážnická - Radějov [10] - rozc. Pod Žerotínem - neznačenou silnicí -Mezi starými horami - neznačenou cestou - Petrov [11] - Petrov, přístav - cyklo 47 - Rohatec, Kolonie - cyklo Podluží - po silnici - Ratíškovice [12], Muzeum ve Vagonu - Ratíškovice - cyklo Moravská vinná, Podluží - Slavín, vinné sklepy - Vinohrádky, rozc. - Vacenovice [13] - po silnici - Vracov [14] - Moravská vinná - Bzenec.

3. den – pondělí 31. srpna - 62 km, stoupání 624 m

Bzenec, Horní náměstí - cyklo Bzenecká - Těmice - Žeravice [15] - Ježov - cyklo Kyjovská - Žádovice - Hýsly [16] - rozhledna Johanka - Kostelec [17] - Kyjov, žst. - cyklo 412 - Bukovany [18] - Ostrovánky - Nechvalín - Lovčice -Ždánice [19] - silnice 431, 54 - neznačená silnice - Věteřov - cyklo Kyjovská - Sobůlky - Kyjov [20] - cyklo 412, Moravská vinná - Skoronice - neznačená silnice - Vikoš - cyklo Moravská vinná - Vracov [14] - Bzenec.

4. den – úterý 1. září - 80 km, stoupání 1316 m

Vlak: Bzenec (7:56) - Uherské Hradiště (8:26/8:31) - Uherský Brod (8:52)

Uherský Brod [21], žst. - cyklo J. A. Komenského - Nivnice [22] - silnice - Korytná - kříž. silnice 54, po ní doprava (asi 1 km) - Javořina, rozc. bus - cyklo 46, 5052 - Kamenná bouda - cyklo 5052 - Velká Javořina [23], vrchol - Holubyho chata - cyklo 5052 - Vápenky - cyklo 46 - Suchovské Mlýny - silnice - Suchov [24] - Blatnička - cyklo Strážnická - Blatnice pod Sv. Antonínkem [25] - Sv. Antonínek - Ostrožská Lhota - cyklo 5048 - Uherský Ostroh [3] - silnice 495, cyklo Uherskohradištská - Moravský Písek [2] - Uherskohradištská, Bzenecká - Bzenec.

Možnost zkrácení a vynechání Velké Javořiny: od Kamenné boudy - cyklo 46 - Vápenky

Zkrácená trasa 70 km, stoupání 908 m

Další možnost zkrácení je cesta z Blatničky po silnici č. 54 do Bzence. Tím se trasa zkrátí o dalších 11 km, stoupání se sníží o 300 m.

5. den – středa 2. září - 54 km, stoupání 351 m

Vlak: Bzenec (7:56) - Uherské Hradiště (8:26)

Uherské Hradiště [26], žst. - Masarykovo náměstí - Františkánský klášter - cyklo 47 - Náměstí Míru - cyklo 5049 - Mařatice - cyklo Uherskohradištská - Sady - Vésy - Veletiny [27]- Vlčnov [28] - Vlčnovské Búdy - cyklo 5052, Uherskohradištská - Dolní Němčí [29] - cyklo 5048, Uherskohradištská - Hluk [30] - Ostrožská Lhota - cyklo Uherskohradištská - Ostrožská Nová Ves [31] - cyklo 47 - Uherský Ostroh - cyklo Uherskohradištská - Moravský Písek - Bzenec.

6. den – čtvrtek 3. září - 60 km, stoupání 1132 m

Bzenec, Horní náměstí - silnice 426, cyklo Bzenecká - Těmice - Syrovín - Újezdec - silnice 426 - Medlovice - cyklo 5153 - rozc. s pěší zelenou a cyklo 5154 - cyklo 5153 - rozc. Dlouhá řeka - Pod Holým kopcem - muzeum lesnictví Buchlov - hrad Buchlov [32] - zpět Buchlov - cyklo 5159 - rozc. Nová louka - cyklo 5156 - Dubový díl - Chabaně [32] - cyklo 5050 - Břestek - cyklo 5050, Moravská vinná - Buchlovice [33] - rybník Nad Sovínem - lázně Smraďavka [34] - zpět k rybníku - cyklo 5050, Moravská vinná - Boršice - Tučapy - neznačená silnice - Vážany - cyklo Moravská vinná - Ořečov - Těmice - cyklo Bzenecká - Bzenec.

Možnost zkrácení s vynecháním hradu Buchlov: od rozcestí Dlouhá řeka po žluté pěší lázně Smraďavka - Buchlovice. Dále jako trasa 1. Zkrácená trasa 37 km, stoupání 516 m

7. den – pátek 4. září - 66 km, stoupání 330 m

Bzenec, Horní náměstí - cyklo Bzenecká, Moravská vinná - cyklo Uherskohradištská - Moravský Písek - silnice 427 - Nedakonice - neznačená silnice - Zlechov - Tupesy - cyklo 5150, Moravská vinná - Velehrad [35] - cyklo 5150 - Modrá [36] - cyklo Moravská vinná - cyklo 5013 - cyklo 5050 -

Jalubí - neznačenou místní komunikací - cyklo 5014 - Sušice - zelená pěší - Babice - neznačeně k Baťovu kanálu [37] - cyklo 47 podél kanálu - Staré Město [38] - cyklo 47A - Kostelany nad Moravou [39] - Ostrožská Nová Ves [31] - cyklo 47, Uheskohradištská - Uherský Ostroh [3] - cyklo Uheskohradištská - Moravský Písek - cyklo Uheskohradištská - cyklo Bzenecká - Bzenec.

8. den – sobota 5. září - 66 km, stoupání 178 m

Zakončení a individuální odjezd

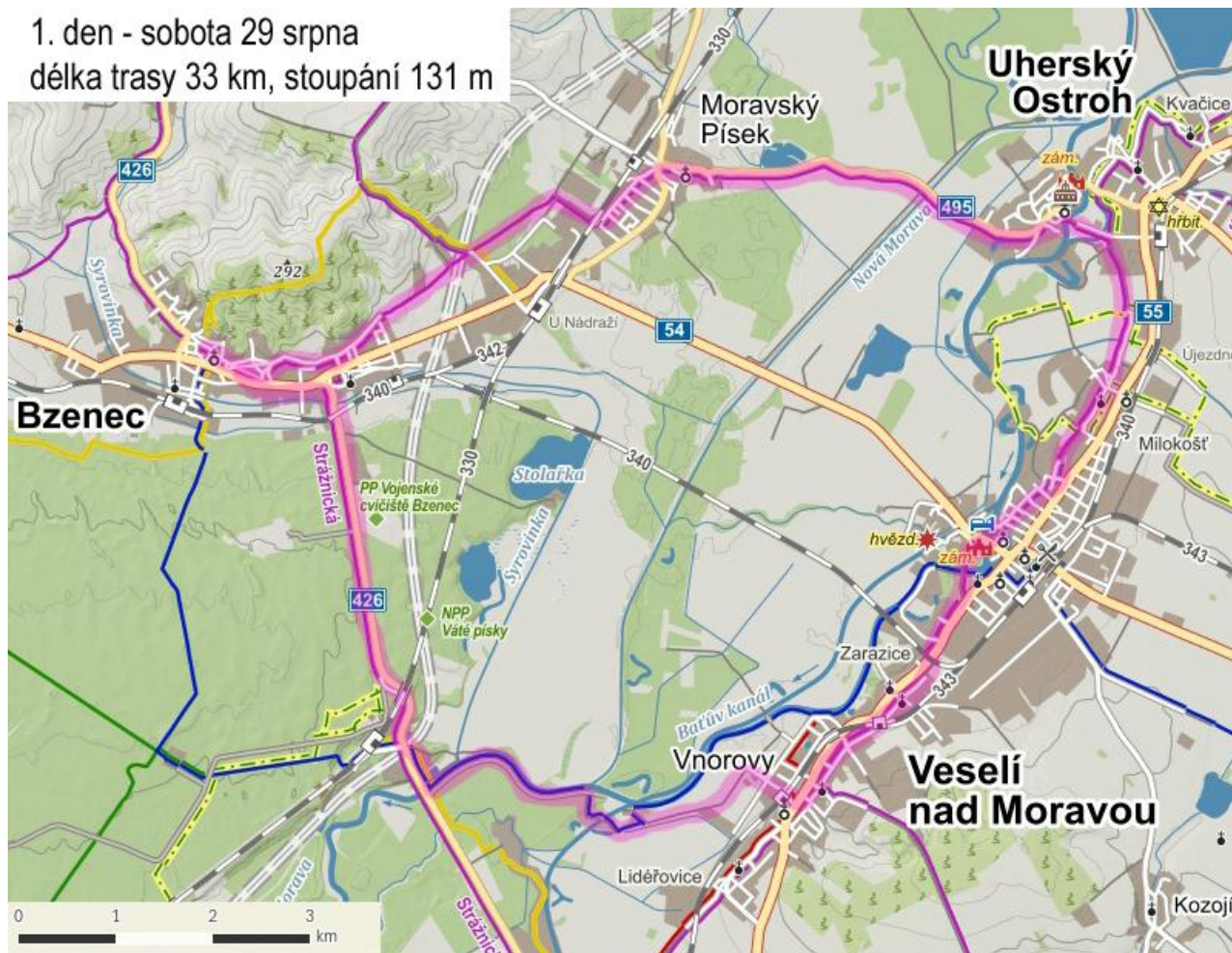
Spojení vlakem do Pardubic

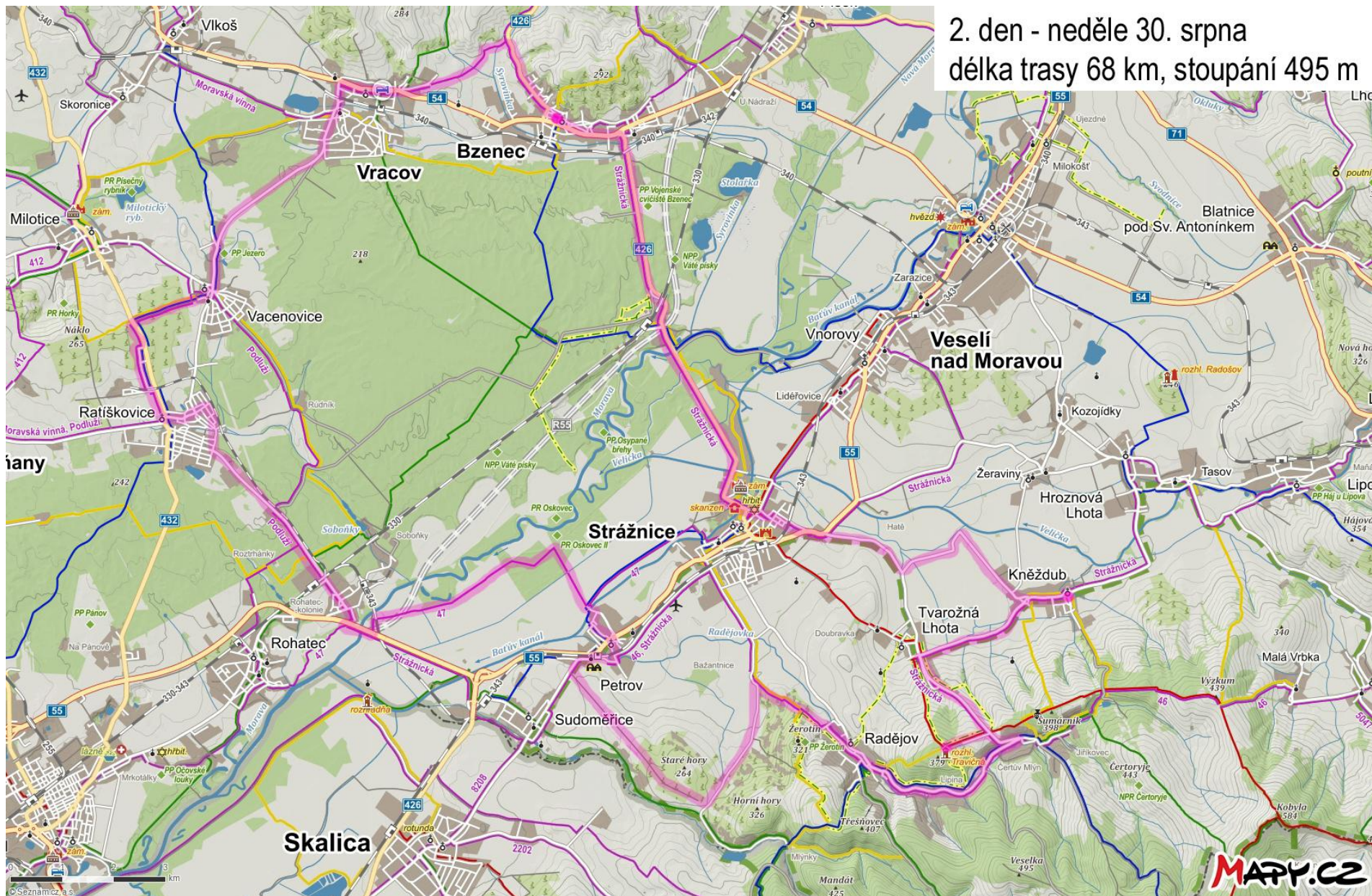
Bzenec	09:11	11:11	13:11 hod.
Brno	10:41/10,57	12:41/12:57	14:41/14:57 hod.
Pardubice	12:54,	14:54,	16:54 hod.

Změna tras vyhrazena. Trasy mohou být změněny v závislosti na počasí a na stavu nezpevněných cest na cyklotrasách.

Mapy tras

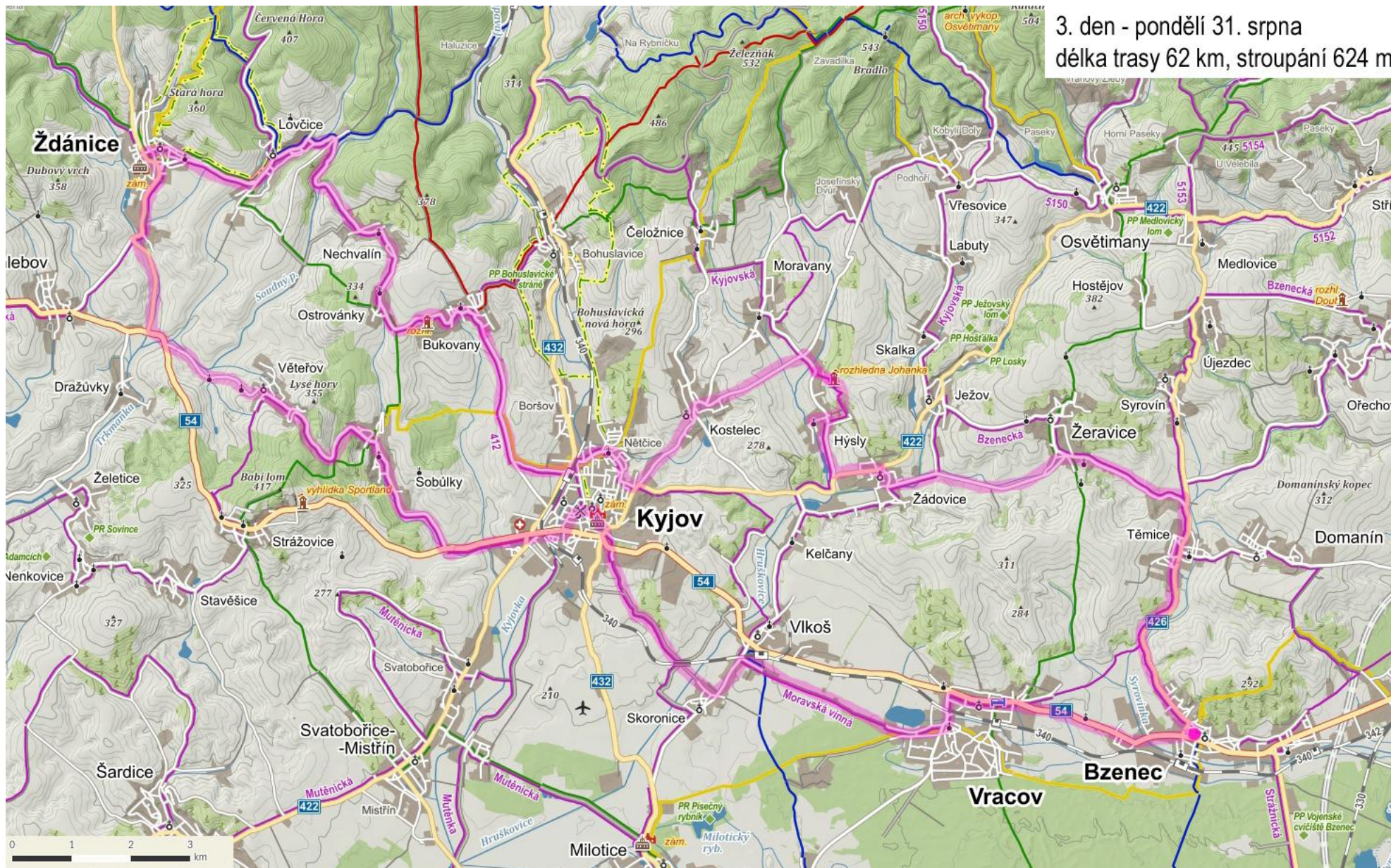
1. den - sobota 29 srpna
délka trasy 33 km, stoupání 131 m

2. den - neděle 30. srpna
 délka trasy 68 km, stoupání 495 m

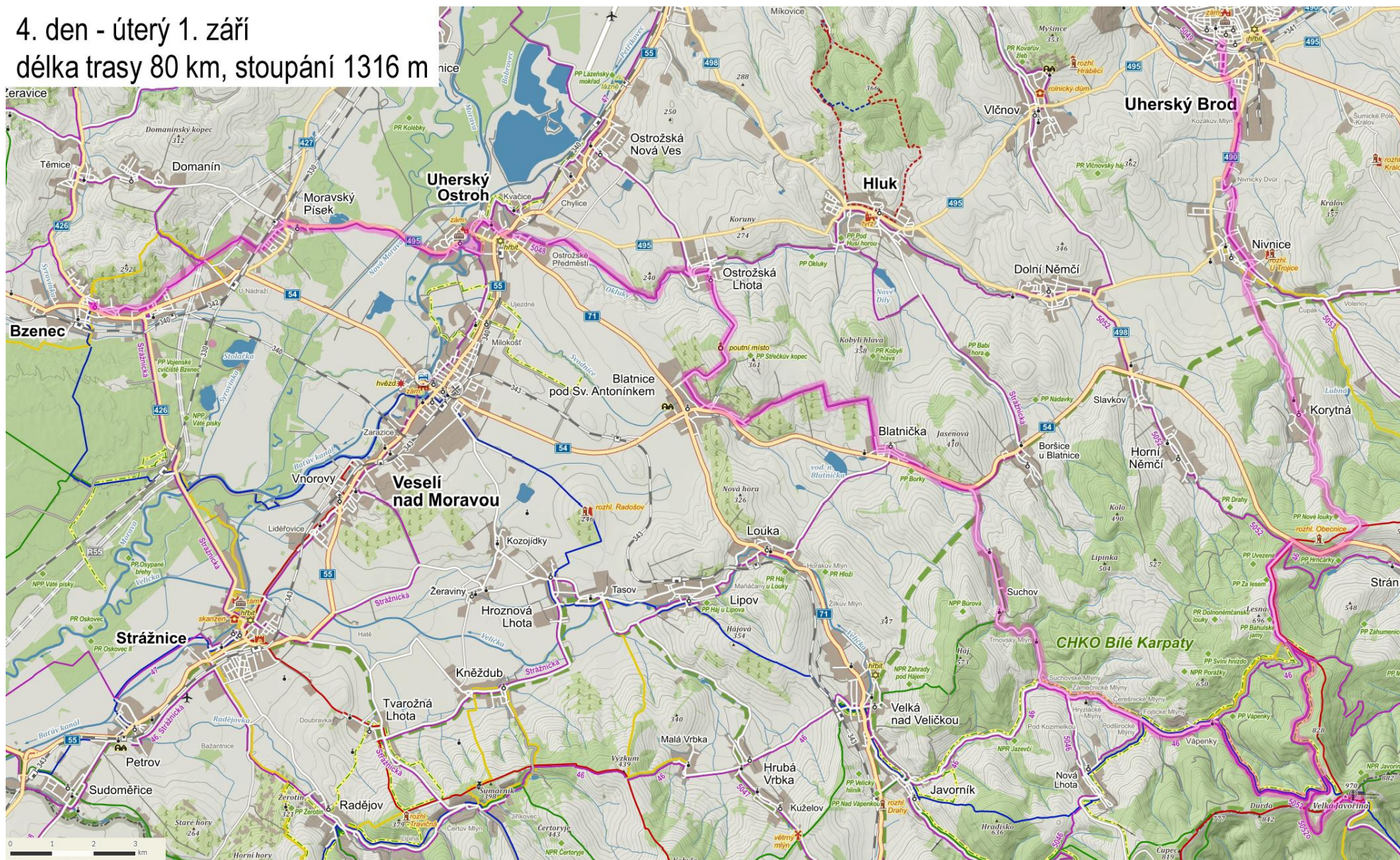

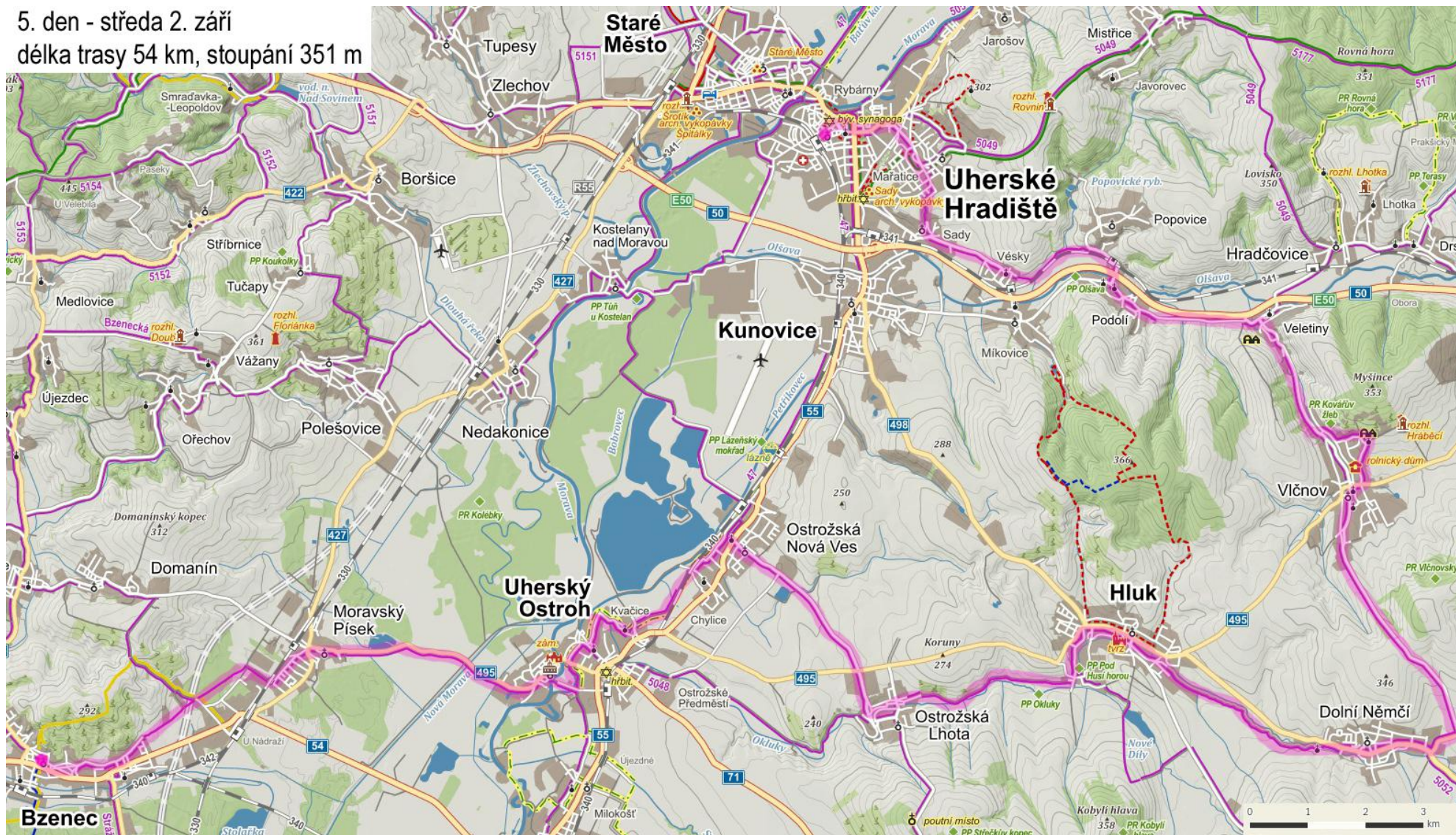
3. den - pondělí 31. srpna
 délka trasy 62 km, stoupání 624 m

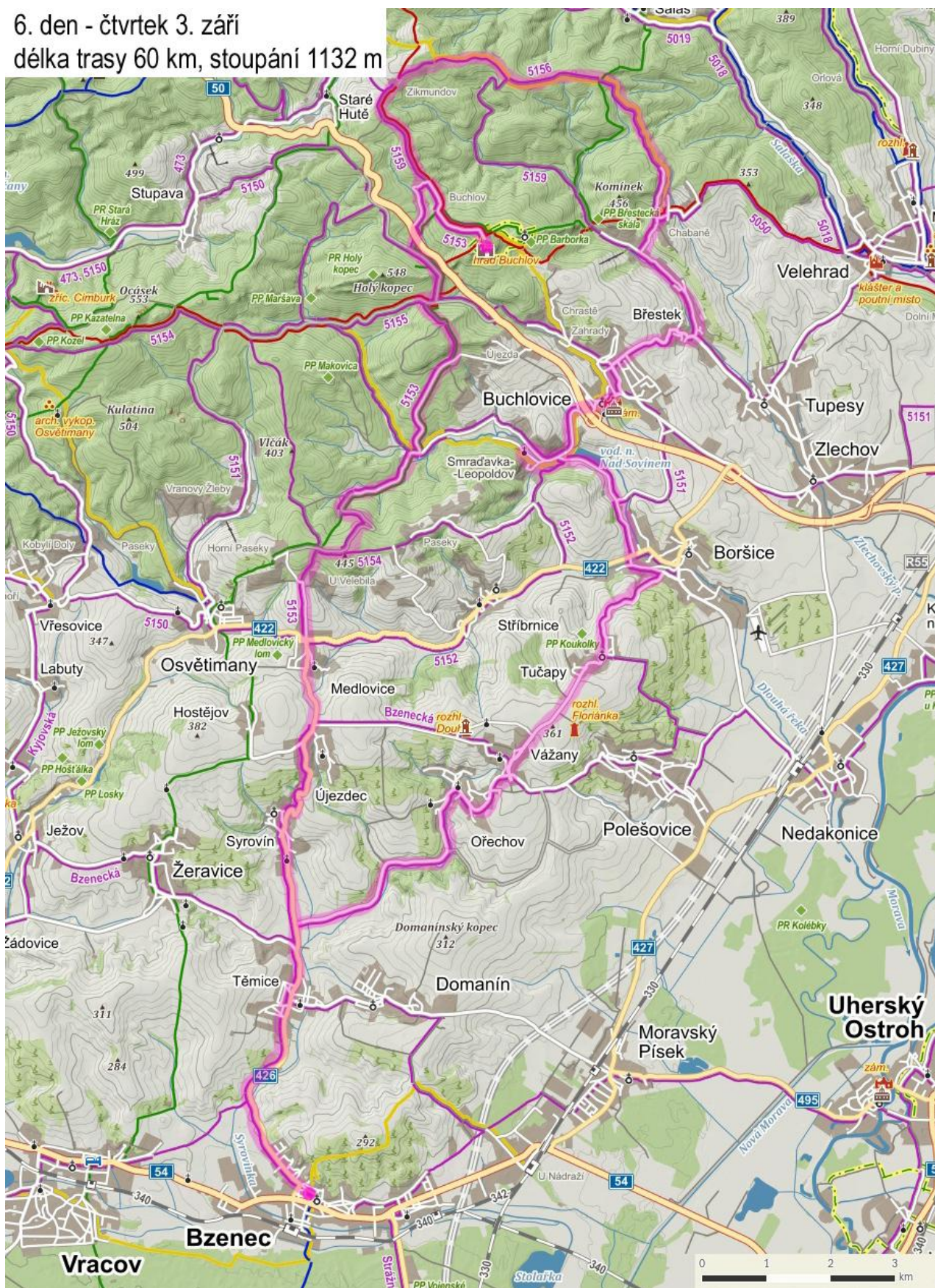
4. den - úterý 1. září
délka trasy 80 km, stoupání 1316 m

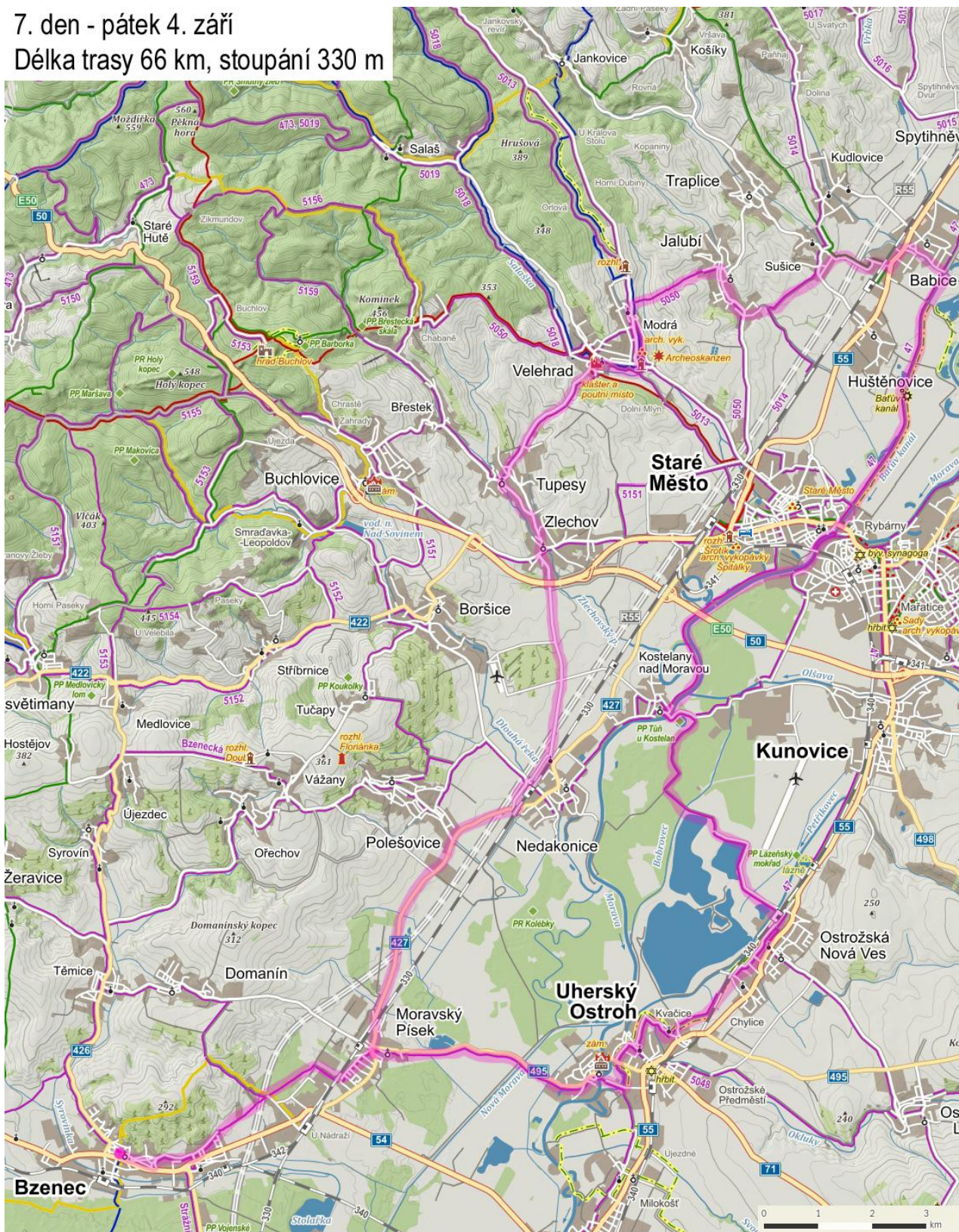
5. den - středa 2. září
délka trasy 54 km, stoupání 351 m

6. den - čtvrtek 3. září
délka trasy 60 km, stoupání 1132 m

7. den - pátek 4. září
Délka trasy 66 km, stoupání 330 m

Zajímavosti na trase

[1] Bzenec – město o němž kronikář Dětmár Mezibrodský udává, že zde český kníže Oldřich dobyl r. 1050 hrad Businc; vícepráv pochází již z 12. 13. stol. Stával zde hrad, v jehož podhradí se rozvíjela obec, která dostává městská práva a r. 1312 se stává dokonce správním střediskem župy. Největšího rozmachu dosáhl hrad i město za vlády Karla IV. Ve 2. pol. 14. stol. Se zde začali usazovat Židé, jejichž obec patřila k nejstarším na Moravě. Za husitských válek hrad pobořen, město ztrácí svůj zeměpanský charakter a přechází do majetku nižší šlechty. V 17. stol. Těžce postiženo válkami. Přesto na poč. 18. stol. Patří k největším na Slovácku a prosluje již v to době svými vinnými sklepy, které pojaly 6000 věder vína, tm. Kolem 3500 hl. V současné době je to město s průmyslovou výrobou a známým vinařským závodem Víno Bzenec, jehož některá vína patří u nás k nejlepším (Bzenecká lipka, Zlatý hrozen, červené šumivé víno Chateau Bzenec). Původně barokní zámek z 18. stol. přestavěn po pol. 19. stol. novogoticky (nepřístupný). K zámku přiléhá barokní terasová zahrada z 1. pol. 18. stol. a anglický park z pol. 19. stol., dnes neudržovaný. V parku památné stromy – lípa srdčitá, jejíž stáří se odhaduje na 950 let (druhá mladší již zanikla), a několik mohutných platanů starších 100 let. Na Horním náměstí barokní měšťanské domy z 1. pol. 18. stol. Barokní kostel sv. Jana Křtitele z poč. 18. stol. s umělecky hodnotným barokním interiérem a výzdobou oltáře od O. Schweigla. Židovský hřbitov neznámého stáří s náhrobky od konce 17. stol. a s pozoruhodnou obřadní síní z pol. 19. stol. v sousedství komunálního hřbitova.

[2] Moravský Písek – obec prvně připomínaná r. 1300. K památkám patří Novogotický kostel sv. Anny z r. 1910, dále barokní kříž z roku 1762 u čp. 2 a socha svatého Jana Nepomuckého v parku u kostela z roku 1743. Přírodní památkou je Stará pískovna, mokřad Vypálenky a Kačeník (původně zařízení k odchyту živých kachen) obklopený lužními lesy a mokřinami s mokřadní faunou a flórou. Na katastru obce je významné archeologické naleziště Velatické kultury s nálezy však už od mladší doby kamenné, právě v zmíněném pískovišti ale i na dalších místech v katastru obce.

[3] Uherský Ostroh – městská památková zóna. Hrad uváděný na poč. 14. stol. pod jménem Stenice. Původně vodní hrad střežící obchodní stezku spojující Uhry s Prahou. V době husitství se stal centrem husitů na jihovýchodní Moravě, čímž k sobě poutal pozornost vojsk krále Zikmunda a byl několikrát obléhán. Na hradě se střídala řada majitelů, v polovině 15. století jej na delší dobu získali páni z Kunovic, kteří jej začali přestavovat na renesanční zámek. V roce 1615 se Jan Bernard z Kunovic zúčastnil stavovského povstání, a protože stál na straně poražených, stálo ho to málem život a přišel o sídlo v Ostrohu. Zámek byl zabaven a získali jej Lichtensteinové. O několik století později - v roce 1945 – se konfiskace dotkla i tohoto rodu. V současnosti zámek využívá městský úřad. Půdorys zámku má čtyřúhelníkový tvar, nádvoří je lemováno patrovými arkádami. Třípodlažní budově dominuje čtyřboká věž. Památník osvobození je posledním dílem sochaře Frant. Úprky. Kostel sv. Ondřeje pozdně barokní z pol. 18. stol. Ze stejného období i sochy sv. Libora u mostu, sv. Petra u hřbitova a sv. Jana Nepomuckého u mostu přes Moravu. Rodiště Zdeňka Galušky, autora povídek „Slovácko sa súdí“ a „Slovácko sa nesúdí“.

[4] Veselí nad Moravou – původní osada podhradím vodního pohraničního hradu, střežícího důležitou cestu z Olomouce na Skalici a dále do Uher. Po pol. 14. stol. bylo založeno u hradu opevněné středisko, v r. 1415 připomínané již jako město. V jeho držení se vystřídalo několik šlechtických rodů, od Šternberků ve 14. stol. po Chorinské z Ladské v 19. stol. Ve 20. letech 15. stol. se ve Veselí projevují husitské vlivy, ale po jeho dobytí Zikmundem dochází k rekatolizaci. Přesto se zde v 16. stol. usazují Čeští bratři. V průběhu 18. stol. se město rozvíjí, stává se střediskem obchodu s vínem, fungují tu četná řemesla. Renesanční zámek, postavený na místě hradu koncem 16. stol., prošel řadou pozdějších stavebních úprav. Anglický park kolem něho z poč. 19. stol. Klášterní kostel sv. Andělu strážných z 1. pol. 18. stol. nedaleko nádraží barokní z let 1714 – 34, nápadný vysokou střechou s malými věžemi. Při kostele zachovány budovy býv. kláštera servitů. Kostel sv. Bartoloměje v jádře pozdněgotický z 1. pol. 13. stol. s gotickým presbytářem, 1740 barokně přestavěný. Kaple sv. P. Marie na býv. hřbitově, dříve první kostel ve Veselí n. M.

[5] Vnorovy – v obci odkryty únětické kostrové hroby a depot bronzových předmětů lužické kultury. Připomínaná ve 13. stol., kdy na kopečku nad kostelem stávala tvrz, od počátku 16. stol. již uváděna jako pustá. Vinařská obec, na poč. 18. stol. vinné sklepy na 1500 hl vína. V 1. pol 19. stol. spadl v blízkosti obce meteorit o váze přes 3,5 kg, uložený ve vídeňském muzeu. Rodiště významného husitského kněze Martina Húska (upálen v Praze r. 1421) a odbojové pracovnice Marušky Kudeříkové (1921–1943) popravené nacisty. Velký novobarokní kostel s prvky secese sv. Alžběty Durynské z poč. 20. stol. Sousoší Nejsvětější Trojice z roku 1745. Socha sv. Jana Nepomuckého z r. 1747. Socha sv. Floriána v Lidéřovicích z r. 1749. Kaple Panny Marie, postavena v roce 1898. Stylový přístav Vnorovy, nacházející se těsně nad plavební komorou Vnorovy I. Vnorovy jsou ale též technickým unikátem - kanál zde kříží řeku Moravu. Pro překonání silného proudu řeky a rozdílné výšky hladin člunům přepravujícím uhlí sloužila lanovka, plavební komory a potrubí skryté pod jezem. K vidění jsou zbytky strojního zařízení lanovky.

[6] Strážnice – připomínána již r. 1086 jako bohaté tržní místo, chráněné vodním hradem, jedním z přemyslovských hradů na moravsko-uherské hranici. Město bylo obeháno hradbami, zpevněnými za Přemysla Otakara II., z nichž se zachovaly tři brány; Veselská, Skalická a V šancích. Poč. 14. stol. přechází do majetku pánů z Kravař, r. 1412 se již připomíná jako město. V husitské době se stává jeho oporou, pochází odtud vůdčí husitský kněz Bedřich ze Strážnice a významný husitský hejtman Václav Kravař ze Strážnice. Za svůj postoj je Strážnice vypálena vojsky krále Zikmunda. Kolem r. 1450 zakládá Jiří z Kravař nové město kolem hradu. Jiří z Poděbrad tu předává Uhrům zajatého krále Matyáše Korvína. Koncem 15. stol. přechází Strážnice do majetku Žerotínů, kteří ji drží až do třicetileté války. V r. 1577 vzniká bratrský dům a škola, kterou navštěvuje později i J. Á. Komenský. Roku 1628 jsou z měst vyhnáni nekatoličtí kněží a po třicetileté válce musejí odejít i Žerotínové. Od období reformace až do roku 1918 vlastní Strážnici Magnisové. V 17. stol. sem povolávají piaristy, jejichž zásluhou se město stává i kulturním centrem. Ještě roku 1933 je největším slováckým městem. Nezachycuje však průmyslový vývoj na přelomu 19. a 20. stol. a zůstává tak pozadu za některými dalšími městy regionu. Dnes je ve Strážnici památková zóna jejímž centrem je obdélné náměstí. Zámek na místě původního hradu, od 15. stol. několikrát přestavovaný, naposledy v novorenesančním stylu po r. 1850. U zámku rozsáhlý anglický park z 1. poloviny 19. stol. Několik raně ranně barokních domů na náměstí. Kostel sv. Martina s městskou zvonici, zbarokizovaný v 1. pol. 18. stol. a kostel P. Marie, býv. Piaristický z 18. stol. Při něm komplex budov byv. Piaristického kláštera, kde na pozdějším gymnasiu studoval T. G. Masaryk. Kaple sv. Rocha barokní z pol 18. stol. Židovský hřbitov ze 17. stol. v blízkosti zámeckého parku. Na náměstí sochy J. Á. Komenského a T. G. Masaryka. Před budovou střední zemědělské školy socha Vína od Frant. Úprky. Skanzen s vesnickými stavbami jv. Moravy.

[7] Kněždub – obec vzniklá po r. 1264, velmi utrpěla nájezdy bočkajovců a kurusů v 17. stol. Zdejší rodáci, bratři Úprkové, malíř a grafik Joža (1861 – 1940) a sochař Franta (1868–1929), jakož i malíř Antoš Frolka (1877–1935) svými pracemi z prostředí rodného kraje proslavili folklor Slovácka. Všichni jsou pochováni na místním hřbitově, kterému se proto říká Slovácký Slavín. Kostel sv. Jana Křtitele z r. 1898 s obrazy Joži Úprky z doby kolem r. 1900. U kostela zvonice z doby kolem r. 1850. Několik domů lidové architektury (čp. 16–20, 24, 149, 150) památkově chráněných.

[8] Tvarožná Lhota – první písemná zmínka o obci je z roku 1486 a byla součástí strážnického panství. Dominantou obce je funkcionalistický kostel postavený v roce 1931. Muzeum oskeruší a naučná stezka jsou věnovány největšímu ovocnému stromu s léčivými účinky - jeřábu oskeruší (*sorbus domestica*), který dorůstá i 500 let. Možnost ochutnat výrobky z oskeruší a obejmout největší ovocné stromy Evropy, jejichž síla přežije i do Vás!!!

[9] Rozhledna Travičná – je umístěna v katastrálním území obce Tvarožná Lhota, v lokalitě známé jako Vrchy. Železná stavba je vysoká 52,6 m a váží 34 870 kg. Ochoz je umístěn ve výšce 33,6 m, k jeho dosažení je třeba vyjít 177 schodů. Rozhledna byla postavena v roce 2002. Nabízí nádherný výhled na pásmo Bílých Karpat s Velkou Javořinou, na úrodné vinařské Slovácko lemované na horizontu hřbety Chřibů a Ždánického lesa i na vzdálenější nezaměnitelnou hradbu Pálavy.

[10] Radějov – první písemná zmínka je z roku 1412. Radějov býval vinařskou obcí, vinice byly v okolí obce založeny již v 15. století. Dominantou obce je pseudogotický kostel svatého Cyrila a

Metoděje postavený na počátku 20. století. V obci najdeme několik ukázek lidové architektury z přelomu 19. a 20. století.

[11] Petrov – známá vinařská obec, založená kolem r. 1400. Z doby prvních Přemyslovců pochází vodní hradiště na jižním okraji obce, patrně součást opevněné hraniční linie proti Uhrám; území vykopávek (kostrové pohřebiště, zbytky vodního hradiště) narušeno plavebním kanálem. Od konce 16. stol. sirté lázně provozované do r. 1987. Proslulé vinné sklepy Piže ve svahu naproti nádraží. Náš nejlépe dochovaný soubor vinných sklepů z 18.-19. stol. je od r. 1983 památkovou rezervací lidové architektury.

[12] Ratíškovice – vinařská obec. Patří mezi nejstarší moravské obce. První zmínka o existenci obce se datuje do let 1131- 1141. K místním pamětihodnostem patří kostel sv. Cyrila a Metoděje z r. 1857 ve slohu historického romantismu a drobné sakrální stavby (křížky, kapličky, sochy). Další zajímavostí je muzeum "Ve vagóně". Je zde expozice historie železnice a hornictví. Je též možná projížďka na šlapací drezíně.

Zajímavá je také oblast vinných sklepů "Slavín". Ačkoli zdejší sklepy s lisovnými (a velmi často i s místnostmi pro přátelská posezení) nepatří mezi památkové objekty, jsou pozoruhodným dokladem vývoje architektury a estetického cítění místních vinařů.

[13] Vacenovice – odedávna zemědělská obec. Roku 1250 patřily velehradskému klášteru, později k bzeneckému a v roce 1667 byly připojeny k milotickému panství. Kolem roku 1560 se ve Vacenovicích usadili habáni, kteří sehráli v dějinách obce důležitou roli. Z významných památek stojí za pozornost kaple Panny Marie Sedmibolestné z r. 1910 lemovaná vzrostlými lipami, kaple sv. Jana Sarkandera z roku 1874, kostel z první třetiny 20. stol a socha sv. Jana Nepomuckého z konce 18. století. Malbu kostela provedl malíř Antonín Sychra, obraz nad oltářem je od malíře Janko Köhlera.

[14] Vracov – původně hrad ze 13. stol., u kterého byla zásluhou královny Konstancie založena kolem pol. 13. stol. obec s raně gotickým kostelem. V r. 1863 vystavěna radnice. Ke staršímu kostelu sv. Vavřince z pol. 13. stol. se zachovaným gotickým presbytářem, který byl dílem velehradské stavební huti, přistavěna poč. 17 stol. věž s dvěma zvony o hmotnosti 8 a 12 centů. V 18. stol. dokončena na kostele barokní střecha a helmice na věži, došlo k definitivní úpravě interiéru a k zhotovení barokních soch před kostelem. Konečnou podobu získal kostel v l. 1827–27. Mezi železniční tratí a lesem Doubrava vytěžené a zaplavené rašeliniště o rozloze přes 19 ha, největší na jižní Moravě. Známé jsou i staré habánské vinné sklepy sev. od města.

[15] Žeravice – obec prvně doložena r. 1235. Gotická tvrz z konce 14. stol. přestavěna kolem r. 1540 na renes. zámek, pozdějšími úpravami stavebně znehodnocen, nyní účelově využit. Na návrší ve středu obce barokní kostel Stětí sv. Jana Křtitele z let 1722-1729, obnoven po požáru r. 1776, u něj památné lípy. Hřbitovní kaple sv. Barbory z r. 1689, kaplička z r. 1861. Sloup se sousoším Svaté Rodiny z r. 1873. Kamenný kříž z r. 1848. V obci r. 1616 vysvěcen na kněze J. A. Komenský, v domku nyní Komenského památník a muzeum lidového umění a řemesel.

[16] Hýsly – obec pod úpatím Chřibů prvně připomínána r. 1131. Kaple sv. Prokopa z r. 1936, sloup sv. Jana Nepomuckého z r. 1706. Při severním okraji v osadě Dolní Moštěnice na místě vsi zaniklé za třicetileté války barokní zámek z doby kolem r. 1720, účelově využit. Východně na kopci lokalita Búdy s vinnými sklepy. Severovýchodně rozhledna Johanka z r. 2006, dřevěná stavba o výšce 11 m.

Jednou ze zajímavostí obce jsou sluneční hodiny o rozměrech 14 x 20 m s délkou polosu 6 m ukazující astronomický čas. Autory díla jsou Petr Weiss ze Sklenného u Svitav a Tibor Skalka z obce Hýsly. Hodiny byly zhotoveny v roce 2007. Hodiny v současné době jsou zastíněny z pohledu atraktivnosti a zájmu nejmenšími slunečními hodinami na světě umístěných na polosu druhých, větších slunečních hodin, jež jsou součástí modelu sluneční soustavy před obecním úřadem Hýsly.

[17] Kostelec – obec prvně připomínána r. 1131. Tvrz patrně ze 14. stol. přestavěna r. 1719 na barokní zámek, v letech 1764-1766 zvýšen o patro a upraven do současné podoby, užíván jako hospodářský objekt. Kostel sv. Václava románského původu z poloviny 11. stol., stavba z pálených cihel barokně upravena r. 1729.

[18] Bukovany – Obec prvně zmíněna r. 1201. Novodobá kaple sv. Anny z r. 1995. Jižně nad obcí Bukovanský mlýn, 15 m vysoká zděná imitace větrného mlýna holandského typu z r. 2004 s

otáčivými lopatkami, v interiéru galerie a muzeum, v nejvyšším patře ve výši 11 m vyhlídkový ohoz rozhledny.

[19] Ždánice – Město pod svahy Ždánického lesa prvně připomínáno r. 1349. Severovýchodně nad ním hrad Ždánice nebo též podle kopce Palánek, založen ve 13. stol., opuštěn po r. 1538, zachovány příkopy, valy a nepatrný zbytek zdiva. Tvrz ve městě přestavěna r. 1569 na renes. zámek, barokně upravován v 18. stol., nyní sídlo městského Vrbasova muzea. Kolem anglický park se psím hřbitůvkem. Renes. stará radnice z r. 1565. Kostel Nanebevzetí Panny Marie gotického původu nově vystavěn barokně r. 1701. Hvězdárna z r. 1965.

[20] Kyjov – historická obec s vinařskou tradicí prvně zmíněna r. 1126 jako majetek kláštera Hradisko, na město povýšena r. 1515, od r. 1548 městem královským. Dominantní renes. radnice z let 1561-1562. Renes. zámek z r. 1548 přestavěn barokně v 18. stol., sgrafitovou výzdobou opatřen r. 1911, od r. 1928 sídlo městského muzea. Mariánský sloup z doby po r. 1620. Barokní kostel Nanebevzetí Panny Marie z let 1713-1720. Kaple sv. Martina z konce 17. stol. Morová kaple sv. Rocha z r. 1716. Kaple sv. Josefa Kalasanského z r. 1868, zvaná gymnazijní. Barokní chudobinec z let 1728-1739, nyní umělecká škola. Novorenes. budova gymnázia z r. 1898.

[21] Uherský Brod – v písemných pramenech se poprvé vzpomíná osada Brod v r. 1140. Významným mezníkem v historii Uherského Brodu je rok 1272, kdy český král Přemysl Otakar II. povýšil Brod na královské město. K hlavním pamětihodnostem města patří zbytky městského opevnění, tzv. Starý zámek, sídlo Muzea J. A. Komenského, Panský dům, bývalý dominikánský klášter s kostelem Nanebevzetí Panny Marie a sochou sv. Vavřínce, kašna se sochou sv. Floriána, farní kostel Neposkvrněného početí Panny Marie, kostel Mistra Jana Husa, kaple Nejsvětější Trojice u kostela Mistra Jana Husa z roku 1718, kaple sv. Andělů Strážných z roku 1763, radnice, mariánský sloup a několik měšťanských domů. Vztah města k J. A. Komenskému vyjadřuje také pomník J. A. Komenského od Vincence Makovského (1956) nebo bronzový obelisk Cesta světla od Ivana Theimera. Uherský Brod měl už od 15. století i svou židovskou obec, jak dokládá hodnotný židovský hřbitov s hřbitovní kaplí.

[22] Nivnice – prvně připomínána r. 1261, v 16. stol. středisko Jednoty bratrské, považována za jedno z možných rodišť J. A. Komenského (1592-1670) pokřtěného ve zdejším bratrském sboru, jeho pamětní deska na Bartkově mlýně jako údajném rodišti, v parku pomník z r. 1892 přenesený z Uherského Brodu r. 1956, ve Vychovatelské knihovně z r. 1928 pamětní síň. Pozdně barokní kostel sv. Andělů Strážných z let 1741-1752, kamenný kříž z r. 1786. Folklorní tradice. V tzv. Špačkově domě Nivnická jizba z r. 2002 s národopisnou expozicí. V centru u kapličky Nejsvětější Trojice dřevěná rozhledna o výšce 13 m, zpřístupněna od prosince 2011.

[23] Velká Javořina – nejvyšší vrchol Bílých Karpat na moravskoslovenské hranici. Z holého temene s věží retranslační stanice kruhový rozhled na Moravu i Slovensko. Pod vrcholem na slovenské straně Holubyho chata. V poválečných letech se konají velké manifestace přátelství českého a slovenského národa. Javořina – přírodní rezervace, vyhlášená již r. 1909 a sahající i na slovenskou stranu. Tvořena pralesem o rozloze 60 ha s přirozenou skladbou dřevin a horskými loukami. Výskyt řady pozoruhodných a ohrožených druhů rostlin a živočichů.

[24] Suchov – obec prvně připomínána r. 1500. V její blízkosti doložen r. 1360 hrad Kanšperk nebo Gansberg, zcela zničen v období husitských nebo uherských válek, jako pustý uváděn r. 1486. Dochovány stavby lidové architektury. Kaplička z 15. stol. s památnou lípou. Novodobá kaple sv. Lukáše z r. 2005.

[25] Blatnice pod Sv. Antonínkem – obec připomínaná již r. 1052. V prostoru obce odkryto pohřebiště lidu zvoncovitých pohárů, sídliště z doby římské a slovanské pohřebiště. Na svazích kolem Blatnice se již od 16. stol. pěstuje vinná réva, Svůj vinohrad zde v té době měl údajně i Komenský. Produkují se zde jemná bílá vína, známý je blatnický Roháč. K památkám lidové architektury patří domy čp. 206 a 232. Kostel sv. Ondřeje barokní z poč. 18. stol., oltářní obraz od Joži Úprky. Vinné sklepy pod Starou horou tvoří ochranné památkové pásmo. Nad obcí poutní místo Sv. Antonínek. Kopec (349 m) s kaplí s dalekým rozhledem. Kaple sv. Antonína barokní z 2. pol. 17. stol. V 2. pol. 19. stol. místo velkých poutí, na nichž účastníci z Moravy a Slovenska manifestovali za svá národní práva. V pozdějších letech zde pořádány národopisné slavnosti. Náměty z těchto míst čerpali malíři J. Úprka a A. Frolka.

[26] Uherské Hradiště – již v 8.-10. stol. na ostrově sv. Jiří v řečišti Moravy na ploše 16 ha intenzivní slovanské osídlením tvořící nedílnou část velkomoravského Veligradu. Královské město

založené Přemyslem Otakarem II. r. 1257 jako pevnost proti Uhrům, neslo také původně název Nový Velehrad, r. 1297 bylo nazváno Hradiště a teprve r. 1497 se objevuje dnešní název Uherské Hradiště. V l. 1848-60 sídlem krajského úřadu. V jádru města, které je od r. 1990 městskou památkovou zónou, zřetelné středověké založení obou náměstí včetně dochování části hradeb z konce 15. stol. (nejznámější je tzv. Matyášova brána v parku poblíž nádraží ČD) a staré gotické radnice s věží. Kostel sv. Františka Xaverského s býv. jezuitskou kolejí z let 1653-58 dostavěn teprve r. 1686. Františkánský klášter, založený r. 1490 varadinským biskupem Janem Filipcem, rozšířen a zbarokizován při přestavbách v období 1656-1720; v refektáři kláštera štuková výzdoba od B. Fontany z r. 1709. Nová radnice z r. 1892 vyzdobena sochařem A. Poppem a v interiéru malbou J. Úprky. Ve středu města jeden renesanční a řada barokních domů, na Mariánském náměstí morový sloup z cetechovického mramoru z let 1718-21. Židovská komunita zde sídlila od 14. stol. R. 1429 ji bylo povoleno založit vlastní hřbitov. R. 1514 Židé vypovězeni z města a návrat jim povolen teprve po r. 1848. Ve městě řada kulturních institucí, jako např. Slováké muzeum s bohatými národopisnými a archeologickými sbírkami. Galerie Slovákého muzea, sídlící v historicky cenné budově z 18. stol., stálé Slováké divadlo a české gymnázium založené r. 1884 a navazující na školskou tradici jezuitského gymnázia z let 1644-1773.

[27] Veletiny – patří k velmi starým osadám. První písemná zmínka o obci je však až z roku 1201. Areál vinohradnických staveb, či jak zde říkáme bůd, ve Veletinách - Staré hoře je připomínkou místního vinařství, které tu zaniklo po epidemii révokazu na počátku dvacátého století. Vinice pak vystřídaly sady. Pro svůj nesporný typologický význam a zachování archaických konstrukcí byl celý areál bůd prohlášen v roce 1995 za památkovou rezervaci.

[28] Vlčnov – vinařská vesnice vzpomínaná už v roce 1264, i když podle odborného odhadu jsou počátky vzniku poněkud staršího data, písemně nedochovaného. Řada památek lidové architektury s unikátním areálem vinných bůd v trati Kojiny, jenž byl v roce 1995 vyhlášený vesnickou památkovou rezervací. Dalšími cennými objekty je obydlí středního zemědělce s expozicí bydlení a zemědělského náradí v domě čp. 57, kterou spravuje Muzeum J. A. Komenského v Uherském Brodě. Památkami lidové architektury jsou dále domy č. p. 121, 301, 65, 770 a 80, a komora u čp. 47. Dominantou obce je římskokatolický kostel sv. Jakuba Staršího, ranně gotická stavba ze 13. století. Další církevní stavbou je barokní kaplička z konce 18. století. Vlčnov je proslulý místními folklorními tradicemi. Nejznámější je jízda králů, lidová slavnost, pořádaná o poslední květnové neděli.

[29] Dolní Němčí – slovácká obec s bohatými folklorními tradicemi prvně připomínána r. 1358. U obce tzv. Lucké pole, dějiště bitvy mezi Čechy a Uhry r. 1116, hrad Lucko údajně stál severně na Staré hoře. Barokní kostel sv. Filipa a Jakuba z r. 1718 upravován novogoticky r. 1835. Zachovány lidové stavby. V části starého mlýna z 18. stol. zřízena r. 1998 muzejní expozice.

[30] Hluk – město s bohatými archeologickými nálezy, zvláště na několika slovanských sídlištech a na rozsáhlém mohylovém pohřebišti s 60 mohylami. Kraj kolem města osídlen již na počátku našich dějin. V raném středověku se nazýval Lucký kraj podle hradu Lucko, vypáleného za tatarských vpádů v pol 13. stol. R. 1099 se tu sešel český kníže Břetislav II., doprovázený kronikářem Kosmou, s uherským králem Kolomanem. R. 1421 se zde odehrála velká bitva mezi císařskými Zikmundovými vojsky a nedakonickými tábority. Císařští tehdy Hluk dobyli a vypálili. Vodní tzv. Šarovcova tvrz, renesanční z 16. stol., barokně přestavěna v 18. stol., v naší době památkově upravena. Kostel sv. Vavřince barokní s ohradní zdí z r. 1741 a barokní fara navazující na areál kostela. Hluk znám svými národopisnými „jízdami králů“ zfilmovanými r. 1946. Město a okolí dějištěm historického románu Fr. Kožíka „Na dolinách svítá“, známějšího z dramatického a hudebního zpracování pod názvem „Hejtman Šarovec“.

[31] Ostrožská Nová Ves – připomínána r. 1258 jako Longencyk (z německého Langzeile=dlouhý řádek - Dlouhá Ves). Kostel sv. Václava z r. 1770. Sírnaté lázně v provozu od r. 1903. Rodiště etnografa prof. Jana Húska (1884-1973). Rekreační oblast s autokempem a koupalištěm v jezeře po těžbě šterkopisků.

[32] Buchlov - Počátky hradu se datují do 1. poloviny 13. století. Byl založen českým králem jako strategicky obranná pevnost a jako středisko se soudní pravomocí s tak zvaným loveckým právem. Nejstarší část hradu tvořily obranné věže s obytným mázhaus, velká síň, palácem a kaplí. Kaple byla vystavěna v 80. letech 13. století pražskou kamenickou hutí po vzoru St.

Chapelle královského hradu v Paříži. I když byl hrad v trvalém majetku krále až do 16. století, byl často dáván do zástavy šlechtickým rodům. Na konci 15. století jej vlastnili páni z Cimburka, za kterých byl v pozdně gotickém slohu vystavěn reprezentační rytířský sál. V roce 1520 přechází hrad do soukromého držení a od 16. století do století 18. století byli jeho majiteli postupně moravské rody pánů ze Žerotína, ze Zástřizl, Petřvaldských z Petřvaldu a Berchtoldů. Na Buchlově probíhaly stavební úpravy ještě v duchu renesance a baroka.

[32] Chabaně - V osadě *Chabaně* u obce *Břestek* v přírodním parku Chříby roste památný strom sekvojovec obrovský (*Sequoiadendron giganteus*), který zde pravděpodobně vysadil někdy před 150 lety hrabě *Zikmund II. Berchtold*. Dnes je sekvojovec vysoký 32 m a obvod kmene činí 6 m. V roce 1972 byl sekvojovec zasažen bleskem, jež ho po délce rozpůlil – naštěstí se jej podařilo zachránit, a přesto, že 6 m vrcholu uschlo, narostl vrchol nový, 8 m. V blízkosti stromu byl vysazen nový sekvojovec.

[33] Buchlovice - stará osada poprvé připomínaná r. 1270 v jméně bratrů Jeronýma a Ondřeje z Buchlovic. Tvořila nevelký statek místních vladyků, sídlících na tvrzi (uváděna až r. 1517). Od poč. 15. stol. bylo zboží často děleno, až je r. 1540 získali Žerotínové, kteří je natrvalo připojili k panství hradu Buchlova. R. 1772 Buchlovice vyhořely, r. 1805 povýšeny na městečko. Podle návrhu Domenica Martinelliho byl v l. 1707-38 v Buchlovicích vystavěn pro majitele Buchlova zámek ve formě italské vily s cennou štukovou výzdobou, snad od B. Fontany. Úpravy areálu v 1. čtvrtině 20. stol. navrhl Dominik Fey. Přilehlý park s domácimi i cizími dřevinami získal svoji současnou podobu v 1. čtvrtině 20. stol. Kostel Sv. Martina v sz. části obce vystavěn v l. 1640-43 na místě staršího chrámu, vzpomínaného už r. 1391; v l. 1904-10 upravován novobarokně. V interiéru obrazy I. Raaba, sochy z dílny Ondřeje Schweigla a práce augsburských zlatníků (mešní kalich, monstrance) z doby kolem r. 1700. Před kostelem sochy sv. Petra a sv. Pavla od O. Zahnera, pův. umístěné na brněnském Petrově. Hřbitovní kaple sv. Alžběty, pův. renesanční bratrský sbor (před r. 1572), upravován v l. 1656-88, v l. 1976-78 přeměněn na smuteční obřadní síň. V interiéru osazeny náhrobní kameny pánů ze Zástřizel z 16. a 17. stol. U hřbitova hranolovitá boží muka z poslední čtvrtiny 17. stol. V Buchlovicích působil spisovatel a bibliofil Bedřich Beneš Buchlovan (1885-1953).

[34] Smradávka (Leopoldov) - rekreační oblast s býv. sirovodíkovými lázněmi využívanými již od 16. stol. Kaplička sv. kříže u pramene sirovodíkové vody z konce 17. stol. Lázeňská budova zřízena Leopoldem Berchtoldem v r. 1866. Lovecký zámeček z let 1670-80, dnes využíván jako lázeňský objekt. V lese u cesty k pile pamětní kámen z konce 16. stol., připomínající smrt (25. 7. 1582) Jindřicha Prakšického ze Zástřizel, někdejšího majitele buchlovského panství.

[35] Velehrad - významné poutní místo, spojované s Velkomoravskou říší a cyrilometodějskou tradicí. Cisteciácký klášter založen r. 1205 moravským markrabětem Vladislavem Jindřichem a pojmenován podle nedaleké vesnice Veligradu, dnešní Staré Město. Koncipován jako velkorysé stavební dílo společně s klášterním kostelem Nanebevzetí P. Marie, vysvěceným r. 1228. Objekty kláštera budovány v pozdně románském slohu s prvky rané gotiky. R. 1421 klášter zničen moravskými husity a po částečné obnově znovu zničen r. 1681 požárem. Dnešní podobu získal za velkolepé barokní obnovy, trvající do r. 1735. Kostel – bazilika s příčnou lodí – obsahuje řadu cenných uměleckých děl, jako např. fresky P. Paganioho, F. I. Egsteina aj. J. Etgense, oltář C. Fontany a oltářní obrazy I. Raaba. Za reforem Josefa II. Klášter r. 1784 zrušen, ale znovu obnoven r. 1890 řádem Tovaryšstva Ježíšova. V Královské kapli r. 1923 pohřben olomoucký arcibiskup A. C. Stojan. Kamenný most u kaple sv. Jana Nepomuckého je barokní, z 60.-70. let 18. stol. U rozcestí k Modré sloup se sochou Krista z r. 1703, u silnice do Buchlovic sloup se sochou sv. Jana Nepomuckého z 2. pol. 18. stol. Velehrad navštívil r. 1990 papež Jan Pavel II.

[36] Modrá - nově založena r. 1786. Avšak r. 1911 objeveny při silnici na Velehrad základy kostela, interpretovaného původně jako stavba iroskotské mise z 1. pol. 9. stol., dnes jako velkomoravský vlastnický kostel, který stál na velšském dvorci a souvisel s počátky christianizace u nás. Základy kostela konzervovány a v jejich blízkosti postavena r. 2000 jeho replika., kostelík sv. Jana, která slouží nejen pro bohoslužby různých křesťanských církví, ale i jako stavba světská s možností pořádání výstav a koncertů. Dnes je součástí dále budovaného archeoskanzenu s radou objektů včetně opevnění. V r. 1999 byla u silnice sev. od obce, v nadmořské výšce 268 m, postavena 10 m vysoká dřevěná rozhledna. V r. 2002 byla zvýšena na 13 m. Výhled na oblast Slovácka, Hostýnské a Vizovické vrchy, Bílé Karpaty a Chříby.

[37] Baťův kanál - unikátní technická památka byla vystavěna v letech 1934-1938. Měla zajistit závlahový systém pro oblast Moravského Slovácka od obce Rohatec až po Veselí nad Moravou a sloužit k dopravě hnědého uhlí do Otrokovic pro Baťovy závody. Z Ratíškovických dolů, které vlastnila firma Baťa, se lignit po železniční vlečce převážel k výklopníku uhlí do Sudoměřic, tam se překládal na loď a putoval do přístavu v Otrokovících. Zde byl lignit spalován v tepelné elektrárně a zásoboval teplem a elektřinou kožedělné závody. V současné době slouží vodní cesta Baťův kanál pro rekreační plavbu od Otrokovic až do Skalice.

[38] Staré Město - původní Veligrad, vedle Mikulčic, nejvýznamnější velkomoravská lokalita. Slovanské osídlení zde doloženo již v 6. stol. žárovým pohřebištěm a sídlištěm v poloze Na Valách, opevněným v 8. stol. příkopem. Další osady z 9. stol. byly zjištěny v polohách Na Zervavici, na Špitálkách a Na Dědině. Vzniká tak jádro staroměstského hradiska, vytvářejícího v 2. pol. 9. stol. městskou aglomeraci Veligradu s bohatou a pestrou řemeslnou výrobou (také slévačské a šperkařské dílny) a s rozsáhlými obchodními styky. V poloze Na Valách odkryt kostelík s množstvím hrobů s milodary, dnes zakonzervovaný v Památníku Velké Moravy. Komplex archeologických objevů příslušejících Velké Moravě vedl v r. 1969 k vyhlášení lokality za národní kulturní památku. Po pádu Velké Moravy je r. 1141 připomínána trhová ves Veligrad, ve 13. stol. s rozsáhlou železářskou a jinou výrobou, jejíž význam počal klesat po založení Uherského Hradiště r. 1257. Název Veligrad se vyskytuje ještě v pramenech z r. 1315, ale r. 1321 se již objevuje dnešní pojmenování Staré Město (Altstadt). Kostel sv. Michala z pol. 13. stol. přestavěný r. 1734, se samostatným karnérem (kaple sv. Jana Křtitele) stojí na místě velkomoravské rotundy, patrně z 9. stol. Sousoší sv. Jana Nepomuckého z r. 1753. V l. 1971-1990 Staré město součástí Uherského Hradiště; dnes samostatné.

[39] Kostelany nad Moravou - obec prvně připomínána r. 1140 jako církevní majetek. Kostel sv. Floriána z r. 1900. Ocelový nýtovaný silniční most přes Moravu z r. 1910, kulturní památka. V jižní části obce muzeum rybářství. Jihovýchodně přírodní památka Tůň u Kostelan, zbytek slepého ramene řeky Moravy se vzácnou květenou.

